Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto
MTK ry

Anssi Kainulainen
Heikki Aro

Asiantuntijalausunto

8.2.2023

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

ASIA: U 109/2022 VP VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI HIILENPOISTOJA KOSKEVAN UNIONIN SERTIFIOINTIKEHYKSEN PERUSTAMISESTA

MTK:n näkemyksen mukaan on hyvä, että tehty lainsäädäntöaloite on toiminnanharjoittajille vapaaehtoinen. Tehdyllä lainsäädäntöesityksellä on kuitenkin kauaskantoisia ja voimakkaita hiilen-poistumamarkkinoita muuttavia vaikutuksia.

MTK:n näkemyksen mukaan sertifioidut hiilenpoistumat voivat edesauttaa muiden kuin tässä säädettävien ja valtioita koskevien politiikkatavoitteiden saavuttamista. Näitä hiilenpoistojen ulkopuolisia politiikkatavoitteita ei kuitenkaan voida eikä pidä kirjata vaatimuksiksi hiilenpoistuma-sertifikaateille ja siten markkinoilla toimivia yksityisiä elinkeinonharjoittajia velvoittaviksi.

On loogista ja resursseja säästävää, jos olemassa olevia järjestelmiä pystytään hyödyntämään hiilen poistumasertifikaattien laadullisten vaatimusten osoittamisessa. Tässä vaiheessa on kuitenkin epäselvää, miten tämä tapahtuisi, koska laadulliset vaatimukset ovat tosiasiallisesti avoinna.
U-kirje myös sivuuttaa ISO- ja EN-standardit ja niissä rakennetut metodologiat olemassa olevina markkinoiden synnyttäminä järjestelminä, joilla pystytään vastaamaan jo moniin komission lain-säädäntöesityksessä esitettyihin vaatimuksiin.

Komission lainsäädäntöesityksessä esitetty taloudellinen lisäisyysvaatimus on ilmaston näkökulmasta kokonaan keinotekoinen. LULUCF-asetuksen mukainen kasvihuonekaasuinventaario koskee valtioita, eikä ole sellaisenaan sovellettavissa esimerkiksi metsälötasolle. Tältä osin vaatimukseksi esitetty laskenta ei tulisi olemaan tarkoituksenmukaista, täsmällistä, yhtenevää, eikä edes vertailukelpoista, saati läpinäkyvää. Vaatimus ei siis ole komission itsensä asettamien kriteerien mukainen. Myöskään vaatimus perusuran päivittämisestä ei sovi yhteen pitkäjänteisen toiminnan kuten metsänhoidon kanssa. Pitkäjänteisille ilmastotoimille on olennaisen tärkeää, etteivät vaatimukset muutu kesken toiminnan.

Komission lainsäädäntöehdotuksessa asetetaan merkittävät velvoitteet lisähyötyjen tuottamiseen ilman, että niiden asiayhteydellistä linkitystä hiilenpoistojen sertifikaattien kanssa on osoitettu tai selvitetty. Lainsäädäntöesityksen todelliset vaatimukset toteutettaisiin delegoiduin säädöksin, joiden sisältöä voi tässä vaiheessa vain arvailla.

Esitetyssä muodossaan EU:n hiilenpoistojen sertifiointilainsäädännöstä tulee vapaaehtoista markkinaehtoista hiilenpoistoliiketoimintaa vahvasti rajoittava. Rajoittamisen haitat näkyvät hidastuvina ilmastotoimina ja yksityisten varojen suuntautumisena näiltä osin EU:n ulkopuolelle. Maataloustuottajien ja metsänomistajien toiminnan pohjalta syntyvän hiilenpoistomarkkinan tulee mahdollistaa koko EU:n laajuinen kaupankäynti ilman liittymäpintaa CAP-ratkaisuihin.

MTK:n näkemyksen mukaan U-kirjeessä ei ole käsitelty lainsäädäntöaloitteen suhdetta Lissabonin sopimuksen tavaroiden ja palveluiden vapaan liikkuvuuden takaaviin kohtiin. Tältä osin valmistelu on

ollut sekä U-kirjeessä, että komission lainsäädäntöesityksessä puutteellista. Asian ei voida katsoa olevan vähämerkityksinen, koska komission lainsäädäntöesityksen tarkoitus on luoda yhteismarkkinat sertifioiduille hiilenpoistumille. Edelleen MTK katsoo, ettei U-kirjeen valmistelussa ole huomioitu Suomen perustuslain elinkeinonharjoittamisen vapauden tai omaisuuden suojan perusoikeus-näkökulmia. Markkinoiden kehittymisen kannalta on olennaisinta, että kumoutumisväittämiä koskevien säännösten osalta sääntelyratkaisun tulee olla tarkkarajainen ja yksiselitteinen.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Heikki Aro
asiantuntija, maaperä ja ilmasto